

Programes d'Educació Bilingüe i Pla de Normalització Lingüística

I.E.S. Jaume I de *Burriana*

DISSENY PARTICULAR DELS PROGRAMES D'EDUCACIÓ BILINGÜE

INTRODUCCIÓ ALS PROGRAMES D'EDUCACIÓ BILINGÜE

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (Llei Orgànica 5/1982) estableix en el seu article 7é.1 que "*els dos idiomes oficials de la Comunitat Autònoma són el valencià i el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i a usar-los*". I també que "*la Generalitat Valenciana garantirà l'ús normal i oficial d'ambdues llengües, i adoptarà les mesures necessàries per tal d'assegurar-ne el coneixement*" (Art. 7.2.) i que "*hom atorgarà protecció i*

respecte especials a la recuperació del valencià". Finalment reconeix el valencià com a "llengua pròpia de la Comunitat" (Art. 7.6).

La Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià de 1983, en el seu Preàmbul, qualifica la situació sociolingüística de la nostra Comunitat com a "*diglòssica*" i afirma el compromís de la Generalitat Valenciana de retornar el valencià ("*llengua històrica i pròpia del nostre poble, del qual constitueix la més peculiar senya d'identitat*") "*a la categoria i el lloc que mereix, acabant amb la situació de deixadesa i deterioració en què es troba. La nostra irregular situació sociolingüística exigeix una actuació legal, que sense tardar acabe amb la postració i propicie l'ús i ensenyament del valencià per tal d'assolir l'equiparació total amb el castellà*". Així doncs, l'article 19.2 estableix: "*... al final dels cicles en què es declara obligatòria la incorporació del valencià a l'ensenyament, i qualsevol que haja estat la llengua habitual en iniciar els estudis, els alumnes han d'estar capacitats per a utilitzar, oralment i per escrit, el valencià en igualtat amb el castellà*". I l'article 23 diu: "*1. Atesa la cooficialitat del valencià i del castellà, els professors han de conèixer les dues llengües. 2. Els professors que quan entre en vigor aquesta llei no tinguen un coneixement suficient del valencià seran capacitats progressivament mitjançant una política de voluntarietat, gradualitat i promoció professional*".

El Decret 79/1984, de 30 de juliol, sobre l'aplicació de la Llei d'Ús en l'àmbit de l'ensenyament no universitari de la Comunitat Valenciana estableix que "*els programes, les orientacions i els horaris dels nivells educatius no universitaris garantiran els alumnes un domini igual de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana*" (art.2).

El Decret 234/1997, de 2 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional dels instituts d'educació secundària (ROF) estableix (Art. 102.1) que en els municipis de predomini lingüístic valencià, que figuren en l'article 35 de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (que és el cas de la ciutat de Burriana), tots els centres aplicaran un o més dels programes d'educació bilingüe. (...).

Aquests programes són:

- programa d'ensenyament en valencià (PEV).
- programa d'incorporació progressiva (PIP).

La Resolució de 9 de Juliol de 1998 (DOGV, 28-VII-1999), per la qual es dicten instruccions en matèria d'ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent als centres que durant el curs 1998-99 impartisquen ensenyaments d'ESO, estableix:

-per al PEV que "*el Programa d'ensenyament en valencià continua de forma coherent el Programa d'ensenyament en valencià o el programa d'immersió lingüística de l'Educació Primària. En aquest programa la major*

part de les àrees no lingüístiques tenen el valencià com a llengua vehicular d'aprenentatge" (Art. 30)

-per al PIP que "el Programa d'incorporació progressiva garantirà la continuïtat del Programa d'incorporació progressiva aplicat en l'Educació Primària. Aquest programa comporta l'ús del valencià com llengua vehicular en una part de les àrees no lingüístiques, segons les especificacions del Disseny particular del programa d'educació bilingüe. Aquest disseny tractarà de garantir, almenys, l'ús del valencià com a llengua d'aprenentatge en dues àrees no lingüístiques en cada un dels grups."

DISSENY PARTICULAR DEL PROGRAMA D'EDUCACIÓ BILINGÜE

El Disseny Particular del Programa d'Educació Bilingüe (DPP) és la concreció i contextualització d'un Programa d'Educació Bilingüe determinat. En el cas de l'IES Jaume I de Burriana, es tracta de la continuació dels Plans de Normalització Lingüística que s'hi han anat duent a terme des del 1980-1981, (Ordre del Ministeri d'Educació i Ciència de 9 de gener de 1979, BOE de 24 de febrer de 1979), en què es va autoritzar l'ensenyament del valencià en el primer curs de BUP amb caràcter experimental, actualitzats ininterrompudament fins al present curs 2006-2007.

D'altra banda, el DPP constitueix el conjunt de decisions prèvies per a l'elaboració dels documents d'organització i gestió educativa per a un termini llarg i mitjà: el Projecte Curricular de Centre (PCC), el Projecte de Normalització Lingüística (PNL) i el Reglament de Règim Intern (RRI).

El DPP de l'IES Jaume I pretén:

1. Possibilitar la continuïtat per a l'alumnat del Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV) i del Programa d'Incorporació Progressiva (PIP) dels que tenien en els centres d'Educació Primària i de l'ESO al Batxillerat.

2. Facilitar l'assoliment dels objectius marcats en la nostra legislació respecte a l'aprenentatge en la llengua habitual dels alumnes i en la competència comunicativa dels alumnes en les dues llengües oficials de la nostra comunitat: de la Llei d'Ús i Ensenyament del valencià (article 19é), del Decret sobre l'Aplicació de la Llei d'Ús i Ensenyament del valencià (articles 2n, 9é, 4t i 10é), la LOGSE (articles 19é i 26é) i els Decrets del Currículum de l'ESO (art. 3r) i el Decret del Currículum de Batxillerat, art. 3r).

OBJECTIUS

Els objectius que, amb l'adopció del nostre Programa d'Educació Bilingüe (PEB) ens hem marcat poden ser classificats en tres tipus:

A- INSTRUCTIUS: Adquirir un coneixement aprofundit de totes les àrees del currículum que propicie uns rendiments acadèmics iguals o superiors als de l'educació en una sola llengua.

B- LINGÜÍSTICS:

-Aconseguir una competència comunicativa equivalent en valencià i en castellà i un nivell suficient almenys en una llengua estrangera.

-Assolir el domini de les destreses psicolingüístiques bàsiques tant intralingüístiques (escoltar, llegir, parlar i escriure en cadascuna de les llengües) com interlingüístiques (interpretar i traduir d'una llengua a una altra).

-Adquirir una competència metalingüística bàsica en funció de les necessitats comunicatives.

C- PSICOSOCIALS:

-Prendre consciència de la importància del domini de la llengua per a la realització personal. L'acceptació social i del seu valor com a sòcol on recolza la pròpia identitat i com a símbol de pertinença i solidaritat.

-Afavorir un camí d'actituds que faça desaparèixer els prejudicis lingüístics, l'autoodi i els sentiments ambigus envers la pròpia llengua en els valencianoparlants.

-Prendre consciència del conflicte lingüístic en què es troba la societat valenciana i de la seua gestació, i adoptar noves normes d'ús que permeten que el valencià ocupe tots el àmbits i usos propis d'una llengua moderna.

-Compensar el desavantatge lingüístic dels alumnes criats en entorns familiars culturalment empobrits.

-Afavorir convivència de les dues llengües i les dues cultures dins el teixit social i potenciar l'ús de la llengua pròpia com a vehicle de comunicació, d'instrucció i de cultura.

-Convertir tots els ciutadans en edat escolar del nostre País en consumidors habituals de productes culturals en valencià.

-Enquadrar la tasca pedagògica realitzada a les aules i la vida administrativa i social del centre dins d'un procés més ampli de normalització lingüística i cultural.

PLA DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Els punts de partida del PNL en són dos: per una part, el fet que l'ordenament legal encomana als òrgans pertinents (Comissió de Normalització Lingüística o Cocope) el desenvolupament de tota una sèrie d'actuacions amb la finalitat d'afavorir el valencià com a llengua vehicular en els diversos àmbits del centre: acadèmic, administratiu i de relació amb el seu entorn.

D'altra banda, partim de la realitat sociolingüística de la nostra societat: hi ha una llengua que ocupa tots els àmbits formals, i fins i tot informals, el castellà, i el valencià, que és una llengua que fins a fa uns anys es reduïa a situacions informals i unes determinades situacions formals, que comença a entrar en un procés de normalització lingüística.

I és ací, en aquest procés de normalització lingüística on situem el nostre pla, l'objectiu del qual és posar en igualtat el valencià amb el castellà, com a llengua i com a cultura, a través d'un procés en què el valencià arribe a totes les situacions socials.

Normalitzar lingüísticament un centre vol dir que el valencià siga llengua d'ús habitual en totes les activitat que organitze. El centre es troba en un entorn social (administratiu, municipi, família, etc) i està configurat per quatre espais d'intervenció (administrativa del centre, gestió pedagògica, intervenció didàctica i interrelació amb l'entorn sociofamiliar).

L'objectiu bàsic és aconseguir la plena normalització del centre en tots els àmbits:

a) és per això que en l'àmbit administratiu i d'intervenció amb l'entorn educatiu, tota la documentació ha d'estar redactada també en valencià: certificacions, expedients, comunicats als pares i alumnes, actes de claustre, Cocope, Consell Escolar, etc.

b) En l'àmbit de la gestió pedagògica: informes individualitzats d'avaluació, butlletins de notes, actes de departaments, programacions (cal demanar la col·laboració als caps de departament), orientació pedagògica i professional, Pla d'Acció Tutoria, Projecte Curricular de centre.

c) En la transmissió docent:

- Cal garantir un mínim de dues assignatures per grup impartides en valencià i intentar, amb la col·laboració de tots, ampliar-les fins aconseguir la meitat.

- Garantir el dret del professorat docent d'impartir la llengua vehicular amb què imparteix les seues classes.

d) Demanar que es contemple la possibilitat, si es considera convenient, en l'horari del professorat de valencià hores per a l'actualització lingüística, no sols del personal docent, sinó també administratiu i de serveis.

Per tal de fomentar l'ambient de tolerància i respecte entre els membres del centre, l'aplicació del present Pla, mai suposarà cap privilegi o discriminació de qualsevol membre de la comunitat educativa en funció de la llengua que parle.

ASPECTES METODOLÒGICS

El llenguatge ha d'aportar als alumnes les habilitats i coneixements necessaris per moure's en el món on viuen i contribuir a la consecució de l'autonomia personal.

L'ús del valencià i del castellà, com a llengües vehiculars en l'ensenyament, implica que el professorat de les diferents matèries tinga en compte en les programacions l'assoliment d'objectius lingüístics també en aquestes àrees no lingüístiques:

- a) Valorar positivament l'ús del valencià per a l'adquisició de coneixements en les àrees no lingüístiques com un àmbit de prestigi.
- b) Motivar per a l'ús del valencià com un instrument per a la interacció de l'aula
- c) Oferir un model de llengua propi del registre formal, segons criteris tant de correcció lingüística com d'adequació al context.
- d) Assolir un bon coneixement del tecnolèx i dels models textuais més usuals de cada àrea.

PROGRAMA D'ENSENYAMENT BILINGÜE

El nostre DPPEB pretén garantir la plena competència de l'alumnat en les dues llengües oficials a la Comunitat Valenciana a nivell de plena igualtat. Per aconseguir-ho, cal que continuem treballant en els diferents àmbits, sobretot perquè el nostre Centre es troba en una zona lingüística de predomini valencià, però amb major ús del castellà a nivells formals, de nivells de comunicació, etc.

Aquest curs hem consolidat el nombre de grups de PEV (1r i 2n de l'ESO), més quatre grups de 3r en PEV i dos grups PEV més en quart d'ESO. En l'àmbit del Batxillerat, la modalitat de Ciències de la Natura i de la Salut , hi ha un grup PEV en cadascun dels dos nivells.

S'ha de procurar que en l'elecció dels textos, l'alumnat de PEV puga tenir-los en valencià, sempre que tinguen el mateix nivell de qualitat que els de castellà.

És convenient que el professorat dispose dels vocabularis de llenguatge tècnic publicats en diverses ocasions per tal de transmetre'l al seu alumnat.

No resulta necessària l'adscripció formal del professorat per garantir la continuïtat del PEB. El compromís dels Departaments Didàctics i la capacitació dels seus membres la garanteixen, i és coherent amb el dret del personal docent a triar la llengua vehicular de les seues classes.

A més a més, per tal de fomentar l'ambient de tolerància i respecte entre els membres de la comunitat escolar, l'aplicació del PEB no suposa cap privilegi o discriminació de cap persona en funció de llengua que utilitze.

Es distribuirà entre els ordinadors del Centre el corrector de valencià de la Conselleria (SALT) per tal de facilitar al professorat les tasques de redacció en la seua pròpia llengua.